

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Педагогічний факультет

Кафедра педагогіки дошкільної та початкової освіти

Дипломна робота

магістра

на тему

**ОРГАНІЗАЦІЙНО-УПРАВЛІНСЬКІ АСПЕКТИ СУЧАСНИХ
ВИХОВНИХ СИСТЕМ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ
ОСВІТИ**

Виконала: студентка 2 курсу,
групи ОПН-2м ДФН
спеціальності 011
Освітні педагогічні науки
Блищак Лариса Миколаївна

Керівник:

Фенчак Любов Михайлівна

Рецензент: Староста В.І.

Мукачево – 2019 року

Вступ

РОЗДІЛ І. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІНСЬКИХ ОСНОВ СИСТЕМИ ВИХОВАННЯ ОСВІТНЬОГО ЗАКЛАДУ

1.1. Обґрунтування виховної системи школи у педагогічних дослідженнях науковців

1.2. Особливості управління виховною системою школи на основних етапах її становлення та розвитку

1.3. Закономірності та принципи виховної системи навчального закладу

1.4. Форми організації виховних систем у закладах загальної середньої освіти

ВИСНОВКИ ДО ПЕРШОГО РОЗДІЛУ

РОЗДІЛ ІІ. ШЛЯХИ РЕАЛІЗАЦІЇ ОСНОВНИХ АСПЕКТІВ ВИХОВНОЇ РОБОТИ У СУЧАСНОМУ ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ ШКОЛИ

2.1. Аналіз сучасних пріоритетів змісту виховного середовища закладу загальної середньої освіти

2.2. Наукові підходи до організації сучасного виховання у школі

ВИСНОВКИ ДО ДРУГОГО РОЗДІЛУ

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Вступ

Актуальність створення виховних систем навчальних систем навчальних закладів пов'язана з тим, що однією з головних умов успішного виховання сучасного громадянина України є системний характер виховного процесу, тобто створення шкільних виховних систем. Функціонування виховних систем минулого й сучасності доводить, що саме вони стають механізмом розвитку особистості школяра, розв'язання багатьох проблем у галузі виховання.

На сьогодні ключовими в суспільстві та системі освіти, зокрема повної загальної середньої освіти, є процес становлення Нової української школи, яка має закласти її новий зміст на основі формування компетентностей, ціннісних ставлень і суджень дітей та учнівської молоді, необхідних для успішної самореалізації як «особистість – цілісна, всебічно розвинена й здатна до критичного мислення, патріот з активною позицією, новатор, здатний змінювати навколишній світ та вчитися впродовж життя».

Виховний процес, як наголошується в Концепції Нової української школи, має стати невід'ємною складовою всього освітнього процесу, проходячи наскрізно як через навчальні предмети, так і систему позакласної, позашкільної роботи, та орієнтуватися на загальнолюдські цінності. Виховання учнів у сучасній школі здійснюється в контексті громадянської і загальнолюдської культури, охоплює весь навчально-виховний процес, ґрунтується на свободі вибору мети життєдіяльності та поєднує інтереси особистості, суспільства і держави. Тому мета сучасного освітнього процесу - не тільки сформувати необхідні компетенції, надати ґрунтовні знання з різних предметів, а й формувати громадянина, патріота; інтелектуально розвинену, духовно і морально зрілу особистість, готову протистояти асоціальним впливам, вправлятися з особистими проблемами.

Основні завдання виховної діяльності сучасних закладів освіти визначені Концепцією реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року, яка схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 988-р, указами Президента України 12.01.2015 № 5/2015 «Про

Стратегію сталого розвитку «Україна-2020», від 12.06.2015 № 334/2015 «Про заходи щодо поліпшення національно-патріотичного виховання дітей та молоді», від 13.10.2015 № 580/2015 «Про Стратегію національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016-2020 роки», наказах Міністерства освіти і науки України від 28.05.2015 № 582 «Про схвалення Концепції національно-патріотичного виховання дітей та молоді», від 16.06.2015 № 641 «Про затвердження Концепції національно-патріотичного виховання дітей і молоді, Заходів щодо реалізації Концепції національно-патріотичного виховання дітей і молоді та методичних рекомендацій щодо національно-патріотичного виховання у загальноосвітніх навчальних закладах», від 16.07.2015 № 768 «Про національно-патріотичне виховання в системі освіти». Чинним на сьогоднішній день залишається документ «Основні орієнтири виховання учнів 1 – 11 класів загальноосвітніх навчальних закладів України (наказ МОН України від 31.10.11 р. № 1243)», який визначає ціннісні орієнтири виховного процесу школи. Метою виховного процесу має стати створення цілісної моделі виховної системи на основі громадянських та загальнолюдських цінностей.

Крім того, у Національній стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 року зазначено: «Головне завдання сьогоднішньої практики – створення виховного простору. Виховний простір – це не тільки середовище, а й духовний простір учня й педагога, це простір культури, що впливає на розвиток особистості. У ньому має бути представлений весь спектр цінностей культури і культурних форм життя. Це простір соціальних, культурних, життєвих виборів особистості, котра само реалізується у різних виховних середовищах (академічне середовище, клубне, середовище творчих майстерень тощо)». Саме виховна система навчального закладу є головним чинником створення такого виховного простору. Ці обставини обумовили вибір теми дипломного дослідження «Організаційно-управлінські аспекти сучасних виховних систем у закладах загальної середньої освіти».

Метою дипломної (магістерської) роботи є дослідження особливостей управлінських основ виховної системи та шляхи реалізації складових виховної системи в освітньому середовищі школи.

Відповідно до мети нами визначено основні **завдання** дослідження:

- 1) проаналізувати особливості управління виховною системою школи на основних етапах її становлення та розвитку у філософських та педагогічних дослідженнях науковців;

- 2) обґрунтувати **наукові підходи до організації** змісту та пріоритетів **сучасного** виховного середовища у школі;
- 3) обґрунтувати закономірності, принципи та методику організації виховної системи у закладі загальної середньої освіти в умовах освітніх реформ.

Об'єкт педагогічного дослідження: виховна система у закладах загальної середньої освіти;

Предмет дослідження: складові системи виховної роботи в освітньому середовищі школи.

Практична значущість: Результати дослідження можуть бути використані студентами під час проходження педагогічної практики зі спеціальності «Початкова освіта».

Відповідно до завдань дослідження були використані такі методи: *теоретичні* – вивчення й аналіз філософської, соціологічної, педагогічної, економічної, психологічної літератури порівняння, узагальнення і навчально-методичної літератури з обраної проблеми, *емпіричні* – спостереження, бесіди, узагальнення педагогічного досвіду.

Результати педагогічного дослідження даної проблеми частково висвітлені у публікації:

1. Блищак Л.М. Умови організації виховного простору в освітньому закладі необхідних для розвитку творчої особистості /Л.М. Блищак, Л. М. Фенчак //«**Освіта і формування конкурентоспроможності фахівців в умовах євроінтеграції**»: збірник тез доповідей III Міжнародної науково-практичної конференції (24-25 жовтня 2019 р., м. Мукачево) / ред.кол.: Т.Д.Щербан (гол.ред.) та ін. – Мукачево: МДУ, 2019. – С. 48-50.

Структура роботи: вступ, два розділи, висновки, додатки, список використаних джерел.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

Здійснивши педагогічне дослідження на тему «Організаційно-управлінські аспекти сучасних виховних систем у закладах загальної середньої освіти» ми дійшли наступних висновків.

На основі бібліографічного аналізу нами систематизовано та узагальнено педагогічні дослідження науковців і виявлено, що виховна система навчального закладу охоплює весь педагогічний процес, інтегруючи навчальні заняття, позаурочне життя школярів, різнобічну діяльність і спілкування поза школою, вплив соціального середовища. Поняття виховна система школи розглядається науковцями з різних позицій, тобто виділяються одна чи кілька найбільш істотних сторін. Найбільш поширені такі, що характеризують цілісність і соціальну природу цього явища. Виховна система - це цілісне утворення, яке організується в процесі інтеграції основних компонентів виховання (мета, суб'єкти виховання, їхня діяльність, спілкування, відносини, кадровий потенціал, матеріальна база), що сприяє в кінцевому рахунку розвитку і саморозвитку особистості.

Обґрунтовано **наукові підходи до організації змісту та пріоритетів сучасного виховного середовища у школі: особистісно-орієнтований методологічний підхід, аксіологічний, середовищний, компетентнісний підхід.**

Сучасними пріоритетами змісту сучасного виховання є: якість міжособистісних відносин, захищеність в освітньому середовищі, комфортність в освітньому середовищі. Тому основними стержневими ідеями сучасного виховного середовища у освітньому закладі є формування в учнів: гнучкості мислення; зосередженості, вміння аналізувати та запам'ятовувати інформацію; визначення ключових аспектів, що містяться у явному або прихованому вигляді нової інформації; порівняння та спостереження (виявлення рис подібності й відмінностей об'єктів); генерування ідей, розробки виважених рішень; ефективного комбінування знань; формулювання критеріїв оцінювання інформації

або ідей, перевірка правильності тверджень; терпимість до невизначеності та багато варіативності; відкритість для інших ідей, терпимість до інших точок зору, відмінних від власних; уміння будувати прогнози, логічність висновків; активне сприйняття інформації.

Обґрунтовано закономірності, принципи та методику організації виховної системи у закладі загальної середньої освіти в умовах освітніх реформ. Одним із восьми компонентів формули Нової української школи наскрізний процес виховання, що формує цінності. Нами визначено, що згідно Концепція НУШ, виховний процес має бути невід'ємною складовою всього освітнього процесу та орієнтуватися на загальнолюдські цінності, зокрема морально-етичні (гідність, чесність, справедливість, турбота, повага до життя, повага до себе та інших людей), соціально-політичні (свобода, демократія, куль-турне різноманіття, повага до рідної мови і культури, патріотизм, шанобливе ставлення до довкілля, повага до закону, солідарність, відповідальність). У школі I ступеня пріоритетними формами виховної роботи є активні методи, що спрямовані на самостійний пошук істини та сприяють формуванню критичного мислення, ініціативи і творчості.

Таким чином, сьогодні перед закладами загальної середньої освіти постає завдання побудувати виховну діяльність таким чином, щоб сама організація, приклади старших, освітнє середовище виховували дітей, бо випускник Нової української школи - це цілісна особистість, усебічно розвинена, здатна до критичного мислення; патріот активною позицією, який діє згідно із морально-етичними принципами і здатний ухвалювати відповідальні рішення; інноватор, здатний змінювати навколишній світ, розвивати економіку, конкурувати на ринку праці, вчитися впродовж життя.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>